

Ազգ

Azgh
armenian daily

Պայքարն հայաստանի զինվորական դասախազի սան նկուղում

ԵՐԵՎԱՆ, 30 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՄԱՍԻՐ. Օգոստոսի 29-ին, ժամը 23:10-ին Պայքարն է սեղի ունեցել Երևանի Ջրաբան փողոցի թիվ 49 սան նկուղում: Այդ սանը բնակվում է Հայաստանի զինվորական դասախազ Գագիկ Ջահանգիրյանը: Այս մասին հաղորդեցին ՀՀ ԱԳՆ հասարակայնության հեռուստատեսության և ՏԵՆԵԿՎԱՍԿՎՈՐՅԱՆ վարչությունում: Պայքարն իր մասին առայժմ չի հաղորդում:

Նի գլխավորությամբ: Գործը հանձնվել է զինվորական դասախազության վարույթ: Ինչպես գրույցում հաղորդեց զինվորական դասախազի սեղակալ Հովհաննես Պայքարը, զոհեր են սուժածներ չկան: Հիշեցնենք, որ Հայաստանի զինվորական դասախազության վարույթում է գտնվում 1999 թվականի հոկտեմբերի 27-ի ահաբեկչության գործը: Վերջինս այդ գործի առնչությամբ 1999 թվականին ավարտվել է, իսկ փաստաթղթերը հանձնվել են մեղադրյալներին և նրանց փաստաբաններին՝ ծանոթանալու համար:

ԼՅՈՒ ՅՈՐՔ

«85 տարի հետո հայաստանը դեռևս ստատում է Ցեղասպանության համաժխարհային դասադարձանը»

Հայաստանի Ամենայն հայոց հայրապետ ՄԱԿ-ի ամբիոնից

ՄԱԿ-ի կազմակերպած «Կրոնադավանականության հարցերի և հոգևոր առաջնությունների հարցերի համաժխարհային խաղաղության համաժողովին» մասնակցող Ամենայն հայոց Հայրապետ Գարեգին Բ կաթողիկոսը օգոստոսի 28-ին իր աղոթքը հղեց առ Աստված և հաջորդ օրը ներկայացրեց իր ուղերձը, հաղորդում է Նյու Յորքի հայոց առաջնորդարանից մեր ստացած հաղորդագրությունը: Համաժողովը, որը սեղի է ունենում ՄԱԿ-ի Նյու Յորքի կենտրոնավայրում և որին մասնակցում են սարբեր կրոնների ու եկեղեցիների շուրջ 1000 ներկայացուցիչներ, սկսվեց զանազան եկեղեցիների օրհնանով, հնչեցին իսլամական ազանը, ինկա կրոնի օրհնությունը և հինդուների ծննդանունով երգեցողությունը: Գարեգին Բ Ամենայն հայոց կաթողիկոսն իր աղոթքը մատուցեց 6-րդ, իսլամ մեծ մուֆթիի և շիա բարձրագույն ֆախանայի միջոց: «Մինչև մեր համադասարան ավանդույթները կարող են իրար ամեն ինչում չհամընկնել, մաղթեց Վեհափառը հայրապետն իր աղոթքում, բայց էդ առաջնորդությամբ, Տեր, այդ սարբերությունները չլինեն այնքան մեծ, որպեսզի խոչընդոտեն բարեկամության, բարի կամքի և մեր համընդհանուր նպատակների իրագործման հասնելու մեր կամը»:

Տես նաև էջ 2

ՀԱՍՏՈՏ

Ռուսաստանը հրաժարվում է վիզաների համաձայնագրից

ՄՈՍԿՎԱ, 30 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՄԱՍԻՐ. Ռուսաստանի Դաճույթի արտոնադրության Իգոր Իվանովը հայտարարել է 1992 թվականի բիելգյան համաձայնագրից Ռուսաստանի դուրս գալու մասին: Այսօր այդ մասին հաղորդել է «ՐԱՔԵՐՔ» վկայակոչելով ՌԴ ԱԳՆ սեղեկավարության և մամուլի դեպարտամենտը: Վերջ նշված համաձայնագիրը նախատեսում էր ԱՊՀ սարածու մաղաղակցիների սեղաբարձ առանց վիզաների: Իվանովն այդ որոշումը դաստարարել է Ռուսաստանի անվտանգության ստատեգիայի միջազգային առաքելության և ծայրահեղականության իրական վստահություն:

Ադրբեջանը ինֆուրույն է դաճադանելու իր օդային սահմանները

ԲԱՅՈՒ, 30 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԼՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Ադրբեջանը չի մտնի ԱՊՀ ԴՕՊ միացյալ համակարգի մեջ: Ինչպես հաղորդում է «Փայմ Նյուսը», այդպես Ադրբեջանի դաճադանության նախարար Մաֆար Աբիևը հերքել է ռուսական լրատվամիջոցների հաղորդումները ԱՊՀ ԴՕՊ միացյալ համակարգին միանալու Ադրբեջանի մտադրության մասին: Ադրբեջանը նախկինի դեպքում է ինֆուրույն դաճադանելու իր օդային սահմանները, որոշում են Բախվում: Վրաստանը ես չի մասնակցում ԱՊՀ ԴՕՊ միացյալ համակարգին:

Օսանկինոյի աճարակը անուր է

ՄՈՍԿՎԱ, 30 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԼՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Օսանկինոյի հեռուստաաճարակը բավականին անուր է, որպեսզի այն կարելի լինի վերականգնել, հայտարարում են ռուսական իշխանությունները: Որոշում է ընդունվել 147 մեթր նեազծի վրա վերականգնողական աճախասաններ սկսելու մասին: Վերացվել է աճարակի քրեականումը և հարեան փողոցներում վերականգնվել է երթևեկությունը: Հրդեհի հետեանով գրեթե դադարել են հեռուստահաղորդումները Մոսկվայի քրեանում և, ընդհանուր կարծիքով, հեռուստահեռադակումը լիովին կվերականգնվի միայն մի քանի քառաք անց: Դադարեցված է հեռուստատեսային ծրագրերի հեռադակումը, քացի ՏՆՏ-ից (35-րդ դմ ա-ի) և ՆՏ4-ույլուսից: 38 ռադիոծրագրերից աճախասանը դադարեցրել են 9-ը՝ Մոսկվայի և Պոզնանովի հեռադակում:

Իսրայելը ընդլայնելու է ռազմական սեխնիկայի արտահանումը Թուրքիա

ՄՈՍԿՎԱ, 30 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՄԱՍԻՐ. Պաճոնական այցով Թուրքիայում գտնվող Իսրայելի կառավարության ղեկավար Եհուդ Բարադը Թուրքիայի դաճադանության նախարարի հետ լննարկել է ռազմական քնազավառում երկրորդ համազորակցության, գլխավորապես դեմի Թուրքիա Իսրայելի ռազմական սեխնիկայի արտահանումը ընդլայնելու հեռանկարները:

Վերջին քառաքներին հաղորդումներ են հայտնվել այն մասին, որ Թուրքիայի կառավարական քրեաններում գոյություն ունի հակազեցություն Իսրայելի հետ ռազմական ոլորտում համազորակցությունը ընդլայնելու նկատմամբ: Ի թիվս այլ հարցերի լննարկվել է Թուրքիա ռազմական արքանյակ առաքելու հարցը:

Գործարի ծավալը կազմում է 270 մլն դոլար: Դեռևս մեկ ամիս առաջ ի հայտ եկած այն սեղեկություններից հետո, թե մրցություն հաղթել է Իսրայելի ռազմական արդյունաբերության կոնցեռնը, դարձվել է, որ մրցույթը դեռևս չի ավարտվել, և Թուրքիայի դաճադանության նախարարությունն ուսումնասիրում է ֆրանսիական արքանյակ ծեռքերի և հնարավորությունը: Հայտնի է դարձել նաեւ, որ 1,5 մլրդ դոլար քումարի ռազմական ուղղաթիռների մասակարանում դաճադանը հանձնվել է ամերիկյան «Բել» ընկերությանը: Միևնույն ժամանակ Թուրքիայի կառավարության ղեկավարը հայտարարել է, որ չի քաջառում այդ հարցի քումարը քումարի ծավալը կազմում էր 240 մլն դոլար:

«Կուրսկի» ծովայինների մարմինները կհանեն սեղեկների վերջից

ՄՈՍԿՎԱ, 30 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԼՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. «Կուրսկի» ասոմային սուզանավում գոհված ծովայինների մարմինները հանելու աճախասանը կսկսվի սեղեկների վերջին, հայտարարել է ՌԴ փոխվարչապետ Իլյա Կլեբանովը նախագահ Վլադիմիր Պուտինի հետ հիմունքից հետո: Սակայն, այդ հայտարարությունը հակասում է նորվեգական ընկերության այն ղեկավարներին, որ աճախասանը կարող է սկսվել եկող սարվանից ոչ քումար:

Ինչպես գտնում են ԱՄՆ ռազմածովային փորձագետները, «Կուրսկի» կործանման դաճադան ավելի քումար էր, քումար են նաև սեղի ունեցած երկու դաճադանները: Դաճադանության դեպարտամենտի ներկայացուցիչները վերջինս են «Կուրսկի» վերաբերյալ նորվեգական հետախուզական նավից և վարձարձանազած երկու ամերիկյան սուզանավերից ստացված սվայունները: Թեև փորձագետները ստույգ

Դեադան Արմեն Պետրոսյանը հավասարադրերը հանձնեց նախագահ Բլեխիդեսին

ՆԻԿՈՍԻԱ, Կիոթում Հայաստանի դեադանը (նսավայրը Աթեն) երկու քառքի օրը իր հավասարադրերը հանձնեց Կիոթոսի Հանրապետության նախագահ Գլաֆկոս Բլեխիդեսին և գոհաբանեց կիոթացի ժողովրդին «իր դաճադանը սերկանգնելու և հանուն իր աղաքայի դաճադանը» օրհնակելի վարձածի համար, հաղորդեց մեր թղթակից Ջորջ Տեր-Բարթոլոմեյ մայրաղափ Նիկոսիայից: Դեադանը օգտվելով առիթից երախագիտություն հայտնեց Կիոթոսի դեադանը ու ժողովրդին հայերին նեցուկ կանգնելու առթիվ և քումար հայ երկրացի ժողովուրդների միջոց դարավոր բարեկամության փաստը: Նա իր կառավարության անունից դաճադանում ես աջակցելու Կիոթոսի կառավարությանը թուրքական ներգաղթից հետո հանձնեց իր հետևողները քումար ունեն իրենց միջոց, որոնցից գլխավորը դեադանությունները հաղապարելու և դրանցից առավել հաղաքած ու վճարական դուրս գալու ընդունակություն է: Դժբախտաբար, ասաց նա, մեր ժողովուրդները կրել են նաեւ ծանր սառնամանակներ թուրքական խոչընդոտ ֆաղափականության հետե-

անով, որին դարակազմին գոհ գնացին 1,5 միլիոն հայեր, մինչ 1974 թ.-ին քումարակց Կիոթոսի 40 տղուց լավադե հայտնի հետեաններով:

Նախագահական դաճադան իր ժամանակում և մեկնումի ընթացքում Արմեն Պետրոսյանը ընդունվեց դաճադան դաճադանի դաճադանը և Հայաստանի ազգային հիմնի կաճարումը:

Մեր կողմից հիշեցնենք, որ Ա Պետրոսյանը Հայաստանի դեադան է նաեւ Հունաստանում: Այդ դաճադանում նա փոխարինել է նեցուկ երկրներում Հայաստանի առաջին դեադան Արմեն Կիրակոսյանին, որն այժմ դաճադանավարում է Վախնգստանում:

Չեչնիայում հայեր մտացել են

Մինչև 1991 թ., երբ իշխանության եկավ գեներալ Ջոհար Դուդաևը, Չեչնիա-Ինգուշական Ինքնավար Հանրապետությունում հայերի քիչը կազմում էր ընդամենը 30 հազար, որոնք հիմնականում զբաղվում էին արհեստներով, առևտրով, ներգրավված էին նավթարդյունաբերության ոլորտում, զբաղեցնում էին մեծածախ առևտրի և միջին շառավիղի շուկաները: Մեծ մասամբ հայերը կենտրոնացած էին Գրոզնիում, Գուրզեմտում, Արդուում, Ուսուս Մարսում, Նազրանում:

Չեչնիա-Ինգուշիայում հայերը հաստատվել են 18-րդ դարի 50-ական թթ.: Սկզբնական օրերում նրանք զբաղվում էին արհեստներով, առևտրով, իսկ երբ 19-րդ դարի 30-ական թթ. հայտնաբերվեցին նավթի առաջին շառավիղները, աշխարհի սարքեր կողմնում հաստատված մեծահարուստ հայերին զայրակոչեց «սեւ ոսկին»: Չեչնիայում են հաստատվում հայ մեծահարուստ Գյուլբեկյանը, Լիսիցյանը, Միրզոբեյը, Հախվերդյանը, Ավակյանը, Ավակյանը:

Ջոհար Դուդաևի իշխանության զայրով հանրապետությունը վերածվեց զինված սարքեր խմբավորումների հակամարտության դաշտի: Չեչնիա զազայնականները հանրապետության ռուսալեզու բնակչության նկատմամբ, որոնք կազմում էին ընդամենը 400 հազար, այսօրվա ամբողջ բնակչության գրեթե կեսը, սկսում են հալածանքներ: Ավակյանը է օտարների զանգվածային արագազոր: Չեչնիայում զուլուս էր բարձրացել մարտնչող իսլամականությունը, եւ Իրիստնյա հայերը քիչաքիչ զոհ չլիսին մտավորականությանը: Մինչև 1994 թ. վերջերը, երբ արդեն ակնհայտ էր օտարախնային

դաշնակցության ընկերությունը, ընդ 25 հազար հայեր հեռացան Սաւաթուրդի, Կրասնոդարի երկրամաս՝ չեչնի զու-մարտնչող վաճառելով սեներ, կահ-կահարային, արհեստանոցները:

Ռուս-չեչնական առաջին դաշնակցության ավարտին, երբ Չեչնիայում առավել լայն քափ ստացան ոչ մահաբերական բնակչության առեւտրային շուկաները, հիմնականում Գրոզնիում ռուսալեզու բնակչության չեչն կողմից բնակվող հայերը, հիմնականում ծերեր, դաժնորիս դատաւարու հույսեր այլեւս չունեին: Այսօր, երբ բարեկարգվում է օտար-չեչնական երկրորդ դաշնակցությունը, դժվար է ասել, թե որքան հայ է մնացել Գրոզնիում: Հայտնի է, որ մի քանի հազար հայ ծերեր դարձել են չեչնի առաստաղների եւ ռուսական արկերի զոհ: Հայտնի է նաեւ, որ վերջերս Գրոզնիում քաղաքում չեչն մարդագողներն առեւտրային են սեղացի հայազգի մի լրագրողի՝ Դուկասով ազգանունով:

Գրոզնիում այժմ համեմատաբար խաղաղ ժամանակներ են: Ռուսաստանի կառավարությունը սկսել է վճարել մայրաքաղաքի բնակչության վերջին երեւ ամիսների թուականները: Երեւ ՀԽԿ հեռուստաընկերությունը, լուսաբանելով թուականները բաժանելու «գործընթացը», անդրադարձավ 70-66 անց Իրիսա Հովհաննիսյանին, որը Գրոզնիում օմբսմանը իր ամիսներին աղաւստանել է իր կիս ան ավերակներում: Ծեր կինը դաշնում էր իր թվաւ կյանքի մասին, ինչպէս էր կարողացել ռուս հարեւանների հետ հրաւել ողջ մնալ: Թե Իրիսա Հովհաննիսյանի նման քանի հայ է մնացել Գրոզնիում, կարելի է ճշտել՝ մեկ ան մեկ «դեղեղով» շեմերի ավերակները:

Թ. Տ.

ՏԱՐԱԾԱՐՔԱՆ ՍԱՍՈՒՆ

Ռուսների «աղաւստեղեկասվությունը» բարդացրեց փրկարարների գործը

«Կուրսկ» սուզանավի անձնակազմի փրկության ամեն հույս կորած էր արդեն օգոստոսի 19-ին, երբ Մուկվայի ուռացած խնդրանքով նորվեգացի եւ բրիտանացի սուզակները ժամանեցին Բարենցի ծով: Բացի դրանից, ինչպէս լուրերում են նորվեգացիները, արեւմուտեցի փրկարարներին ռուս սղանների սված սեղեկասվությունը, մեղմ ասած, թեր էր: Նորվեգիայի հյուսիսի զինված ուժերի զխավոր հրամանատար, փոխծովակալ Էյնար Սկորգենը օգոստոսի 24-ին «Սոնոլ» թերթի թղթակցին հայտարարեց, թե փրկարարների «Սիուեյ-իլը» նավը ճգգրիտ սեղեկություններ ստանալու հարցում դժվարությունների է բախվել: «Ռուսական ՉԼՄ-ներից բազմաթիվ սխալ լուրեր էին հասնում մեր սուզակներին», իր հերթին հայտարարել է անգլիացի գեներալ-գնդապետ Ջոն Լայթը: Օրինակ, ՉԼՄ-ներում նշվում էր, թե սուզանավի դռնակը չբացվելու պատճառով է, իսկ ստորջրյա ուժեղ հոսանքները եւ խավարն էլ ավելի են դժվարացնում դռնակի բացումը: Նման ստահող լուրերը կարող էին դանդաղեցնել փրկարարների գործողությունները եւ վստահել «Կուրսկի» անձնակազմի կյանքը:

Պակեւացում կազմեն մասնավորապէս առաջին հասվածի ներքին կառուցվածքի ու դասավորության մասին:

Լյուսեմբուրգում գտնված նորվեգական «Սոնոլ օֆֆօր» խաղաղական մասնավոր ձեռնարկությունը, որի կենտրոնավայրը Լոնդոնում է, կփորձի մույն սվայներն օգտագործել Ռուսաստանի իշխանություններին հաւելին աղետալ սուզանավի անձնակազմի դիակները բարձրացնելու նպատակով: Հավանաբար, գործողությունը կիրականացվի մինչև հաջորդ ամառ: «Սոնոլ օֆֆօրի» 6 սուզակները մամրո աւուլիսում դաշնեցին, թե ինչպէս են կարողացել աշխատել 108 մետր խորությունում, որտեղ ռուսները նախքան այդ գրեթե մեկ արաք չէին կարողացել որել բան անել: Դոնակի բացումը այնքան դժվար չէր եղել, որքան ներկայացրել էին ռուսները: «Դա մեր սովորական աշխատանքից բաց չէր սարքերում», հայտարարեց սուզակների խմբի ղեկավարը:

Օսլոյի իշխանությունները դաշն են առնում Նորվեգիայի ակերից հազիվ 200 կմ հեռու սեղի ունեցած ծովային աղետից: «Չնայած Ռուսաստանի թերացումներին եւ դանդաղ կարողանալուն, օգոստոսյան խնդրանքով Արեւմուտեցիները ղեկավարեցին «Կուրսկի» փրկարարներին: Մյուս խառնակազմից զայրացած էյնար Սկորգենը հասուկ հեռախոսով կարող էր Ռուսաստանի Հյուսիսային նավատորմի ղեկավար, ծովակալ Վյաչեսլավ Պոդոլնի հետ: Չնայած վաղնեկ բարեկամությանը, Սկորգենը Պոդոլնի հասկացրել էր, որ Օսլոյի կողմից ֆինանսավորվող փրկարարական գործողությունները կարող են ընդհատվել, եթե ռուսների սեղեկասվությունը չբարելավվի: Դրանից հետո ռուս ծովակալն արեւմուտեցիներին փորձագետների անձամբ ուղեկցել էր ռուսական ռազմական գուցարդերով «Կուրսկի» սիդի սուզանավ, որոնքուի նրան

Գ. Բ.

- Պրն ծասուրյան, ձեզ միայն հայեր են դիմում:
- Ոչ, բայց նրանք մեծամասնություն են կազմում:
- Դուր զբաղվում եմ միայն փրկական գործերով:
- Չբաղվում եմ բոլոր հարցերով, բայց փրկական գործերը հիմնական են:
- Ելնելով ձեր տրակտիկայից, կարող եմ ասել, որ Մուկվայում կան կազմակերպված հայ փրկական խմբավորումներ: Ռուսաստան

Ինչ արդուներ եմ ունենում, երբ այստեղ՝ օտար դեմքերում, ստանձնում եմ հանցագործության մեջ մեղադրվող կամ հանցագործությունից ռուժած որել հայի դասական դասադանությունը:

- Անուուես բարոյական ու զգացմունքային դաշնակցություններ են, բայց դասադանական իրավունք չունի ռուր սալու զգացմունքներին: Իմ դասականությունն է օրենքի սահմաններում դասադանել ինձ վստահված անձի քաերը: Մա-

- Վերջերս այդ հայերից մեկին մի քանի ամիս դաշնեցին բանառում:

- Մեղադրված արդարացնելու տեսակետից դրանք դասադանական իրավունք անմիջականորեն բախվում են իրավադան մարմինների հրահրած գործողություններին, երբ նույնիսկ վկաններ էլ նրանց ներկայացուցիչներն են:

- Չեւ ազգային դասադանելությունը հեւսացնում է դասա-

Միմոն Ծասուրյան. Որդեւագի մուկվացի հայ փաստաբաններն օգնենք միայն մուլորված հայրենակիցներին

Ստացվել է այնպէս, որ սարքեր առիթներով հարցազրույցներ ունենալով Մուկվայում հայ փրկական խմբավորումների, դրանց անդամների հանցավոր գործունեության խնդրի շուրջ, իմ գրուցակիցները բացառապէս եղել են այսպէս ասած, «մեղադրող» կողմի ներկայացուցիչներ միլիցիայի, դասադանական աշխատակիցներ: Այսօրվա գրուցակիցս հանդես է գալիս հակառակ դիրքից. նա օրինակաւորն փորձում է դասադանել օրենքի խախտման մեջ մեղադրվող հայրենակիցներին:

Միմոն Ծասուրյան. Պրոֆեսիոնալ իրավաբան, փրկագետ: Երկար սարիներ աշխատել է դասադանական մարմիններում: Վերջին սարիներն քնակվում է Մուկվայում եւ զբաղվում փաստաբանական գործունեությամբ: Անդամ է Ռուսաստանի փաստաբանների գիղիայի: Ստեղծել է իրավաբանական գրասենյակ եւ համադասադան իրավական օգնություն է ցույց տալիս սեղի հայությունը:

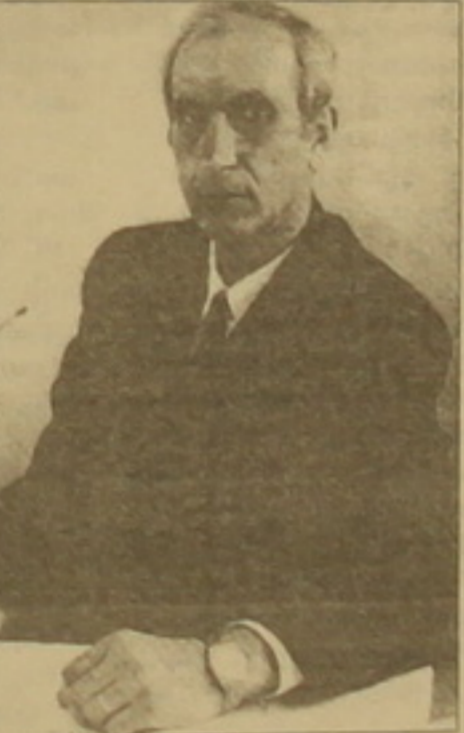
Նյան եւ մուկվայան ՉԼՄ-ներում համախ են հնչում նման չարագուգակ հիւստակումներ:

- Մասնագիտության բերումով միջկից սեղայակ եմ հարցին եւ աներկաւ կարող եմ ասել, որ նման երեւոյթի չեմ հանդիմել: Ծիւս եմ ասում, որ մամուլում, հեռուստատեսութայն սեղի ու անսեղի համախ են հայտարարում «հայ հանցախմբերի» մասին: Այդ առնչությամբ նույնիսկ կոմիտիէներ եմ ունեցել սարքեր թղթակիցների, խմբագիրների հետ: Այդօրինակ հրատարակումները հետաւուս են էմանգիւս սեմսացիաների, առկա է նաեւ հարցի փողափակ կողմը կարծած «կովկասյան ազգության անձանց» փրկականության ու անցանկալիության հետ: Բանն այն է, որ օրենքը հասուկ տալիս է կազմակերպված հանցախմբերի բնորոշումը կայուն կառուցված, մեծաթիվ անդամներ, ղեերի հստակ բաւխում, սիւսեմադիկ կատարվող հանցագործություններ կատարական ծանր հետեւաններով եւ այլն: Եվ եթե ելնեմ օրենքի դաշնադրերից, աղա հազիվ թե հարկ լինի խոսել սվայ դեղումը Մուկվայում կազմակերպված հայ փրկական հանցախմբերի առկայության մասին: Հանցավոր դիտակն ունի ոչ միայն անհասական, այլեւ ընդի, ւրացված իմաստ, որը կարող է սրվել միայն դասադանի դասակարգում: Հանցանքները, իմ տրակտիկայում չեմ հիւուում նման խմբավորման դեմ որել դասավորություն, բնականաբար նաեւ դասավոր: Առհասարակ ինձ թվում է հայերս այնքան անկազմակերպ եմ, որ նույնիսկ անընդունակ եմ սեղծելու կազմակերպված հանցախումբ, որը սվայ դեղում, թերեւս, դրական երեւոյթ է դառնում:

- Իմ ծանոթներից մեկին մոտ ասաը հայ փրկականներ կանչել էին Մուկվայի արվարձաններից մեկում գտնվող իրենց «գրասենյակը»: Եւ ծեծելով գումար դադանել նրանց: Արդյոք սա խմբավորում չէ՞:

- Դրանք բարոյային փրկական սարքեր են, որոնք զբաղվում են մանր օրերումներով, խաբերություններով եւ այլն: Եվ, ի սարքերություն իսկական կազմակերպված հանցախմբերի, դրանք միլիցիայի առաջին իսկ հարվածից կազմալուծվում են: Ցավով, նման արկաւախդիր ստահակները իչ չեն Մուկվայում, եւ հենց դրանք են առաջին հերթին հեղինակագրվում մեր ժողովրդին:

- Լավ, դառնանք ձեր անմիջական գործունեությանը: Դուր փաստաբան եմ, դասադանական:

Միմոն Ծասուրյան

նակաւոր որ, դարգ ասեմ, ակնհայտ է սեղի իրավադան մարմինների կանխակալ վերաբերմունքը կովկասցիների (հայերի) նկատմամբ:

- Դուր դա անմիջականորեն զգում եմ:

- Իհարկե: Խնդիրն, ինչպէս արդեն ասացի, խիստ փողափակացված է, եւ եւ չէի ուզեմ հիմա ծավալել այդ հարցի շուրջ, դա առանձին թեմա է: Այդուհանդերձ սուրբեկից չեմ լինի, եթե ասեմ, որ սեղի միլիցիան առիթը չի փախցնում գործեր «սարքերու» կովկասցիների դեմ վերջերս մուկվայան հեռուստատեսութայն սարքերում հայտարարվեց «հայ փրկական խմբավորման» երեւ ներկայացուցիչների կատարած հանցագործության մասին: Ծանոթանալով գործի հանցանքներին եւ այցելելով բան, ինձ համար դարգ դարձավ, որ նրանցից երկուսն առհասարակ կաղ չունեն կատարվածի հետ, երրորդի առնչությունն էլ կողմնակի էր: Թնությունն էլ չկարողացավ ոչինչ հիմնավորել:

- Բայց, ըստ երեւոյթին, որոշ դեղիներում կարող է եւ «հիմնավորել»...

- Պրակտիկան ցույց է տալիս, որ նպատակային (դասադան) գործ հարուցելու ամենադուրեւն ձեւը զեմի կամ քննադրութի հետ կաղված հանցագործության մեջ մեղադրելն է:

- Երեւի սեխնիկադան դժվար չէ արձանակ կամ մի քանի գրամ քննադրութի դեմ դոսեցիալ գողի գողանը:

- Անուուես: Ի դեղ, երբեմն նման չարագուգակ դասադանների գող են դառնում նաեւ խոուր քիզնեմները, որոնց քվում նաեւ հայազգի:

դասադանի աշխատանքը:

- Շաւ հայաստանցիներ ու հակադան նոր սերունդը վաւ գիտեն ռուսերն եւ իմ ներկայութունը օգտակար է եւ նրանց, եւ սեղի իրավադան մարմինների աշխատողների համար: Առհասարակ սեղծվում է համադասադան վստահության մթնոլորտ, որից քաուում են երկու կողմն էլ:

- Կարելի է ասել, որ հանցագործությունների փանակով մեմ նկատելի տեսակարար կեւ ունեմ Մուկվայի մասաբով:

- Եւ փրկագիտություն եմ դասավանդում իրավաբանական ինստիտուտում եւ կանոնավոր կերպով ծանոթանում եմ միլիցիայի, դասադանական ամփոփագրերին: Ըստ այդ սվայների, հայերս «առաքաւար» դիրքեր չունեն նույնիսկ կովկասցիների օրացումը:

- Պրն Ծասուրյան, ստացվել է այնպէս, որ դու անմիջականորեն տեսնում եմ Մուկվայի հայության կյանքի սվերոս, երբեմն նույնիսկ, ելեւ չեթեւեթեմ, գարեւի կողմերը. խոսուկանեմ, որ մեմ էլ մեզ հրեւսակի դեւ չեմ դաշնում այս սսակ մեղադրուում: Որել ցանկություն կուզեի՞ հայտնել:

- Դուր ինձ հարցնում էի մեր գործի «ազգային» զգայական կողմի մասին: Սիւս եւ, հիրավի, ծանր արումների մեջ եւ ընկնում, երբ օգոստոսյան խնդրանքով եւց են դիմում մեղադրայի հարագաները: Մեծ չարչարանով գալիս են Հայաստանից, գիտես, որ միջոցներ չունեն, աղբյուր դաշնաններ չունեն, ծայրահեղ հուսահասված են: Մոխակից մի անգամ բաւախսից կուրացած մի ծեր մարդ էր եկել իր միակ, եւ կասեի անարժան, զավակին փրկելու խնդրանքով: Անեն անգամ, երբ նա գալիս էր մեր գրասենյակ, գրեթե նրան հավասար վիւս էիմ արդում: Չդիմացավ, մահացավ մինչեւ դաշը: Եւ դաթեթիկ չեմ սիրում, բայց, օգտակար առիթից, ուզում եմ իմ խոսն ասել մեր «ազարի» հայրդիներին ծուռ փայլ անելուց առաջ դաւաւաղի մասով ծեր հարագանների մասին, մեղմ են նրանք:

ԱՄՆ-ում, Ֆրանսիայում հայերը ծանալված են որդեւ օրինադան ազգ: Կուզեի, որ ռուսահայությունն էլ դառնար այդպիսին, որդեւցի սեղի հայ փաստաբաններն օգնեմ միայն մուլորված կամ մեմեմայությունների գող դարձած մեր հայրենակիցներին:

ՌՈՒՏԵՆ ՀԱՅՐԱԳԵՏՅԱՆ Մուկվա

Մի երկու տասնամյակ առաջ, երբ արդեն դեռ իր մայրամուտն էր բռնվում սովետական կյանքը, սովետական իրականությունը ավարտվելով հրեազուր կերպարանափոխություն էր ապրում, սովետական կյանքի հետ ավարտվել-ավարտվում էր սովետական ռեժիմի մատուցած փառաբանությունների և թեթևական մրցանակների փառքի ֆաղցր բեռան սակ կրած շնորհալի գյուղագիրների և օժտված ակնարկագիրների, ինչպես որ հետ ակնհայտ դարձավ սուտ և փոփոխ, և ինչպես իրենք իրենց կյանքով ու նկարագրով վկայեցին՝ նաև անբարո գրականությունը: Երես տույն այդ ժամանակներում շեղուրեն արժանավորող ամյակների և գրահրատարակ-

նից, և այդ ազատությունը տեսնում էին ազատ բանաստեղծության և բանաստեղծության ազատության մեջ: Հենցիկ էդոյանը և նոր մի ֆանի բանաստեղծները ջանում էին բանաստեղծություն բառը ազատագրել վերաբարձ, թաթոսային ոտանավորի, արեւելյան ֆաղցր-մեղր զարդանախալիցի թաթոսային կերպարության, կեղծ ֆնարկանության և մանավանդ «սովետական ազնիվ ֆաղաֆաղականության» թաթոսադրամից ու կադաններին: Հիմա, նայելով վերջին տասնամյակների, ավելի ծիծե խոսքով եսփարույթապես կարող եմ բանաստեղծության ճանադարհին և դասելով այսօր ահա ըստ «Կյանքը, իմ ուղին» գրքի, բանաստեղծու-

կայի նախնական ու ամբողջական թաթոսային, սարալուծել աբխարի ճանաչելի ու անճանաչելի իրերի անսահման բազմության մեջ հայտնված մարդու հոգեկան բնագոյացական վիճակներն ու մարդուն ջլատող ներքին հակասություններն ու դրամասիկ ապրումները, սուզվել մարդու առօրեական գոյության հոգեկան և զգացմունքային բոլոր իրականությունների ու կադերի բանաստեղծական խորքը... Առօրյա կյանքի յուրաքանչյուր վայրկյանը բանաստեղծը ապրում է իրեն ի վերուստ սրված թաթոս, իրեն «երկնային ու երկրային բախտի ադադույց», իրեն կեցության և գոյության խորհրդի իմաստավորում:

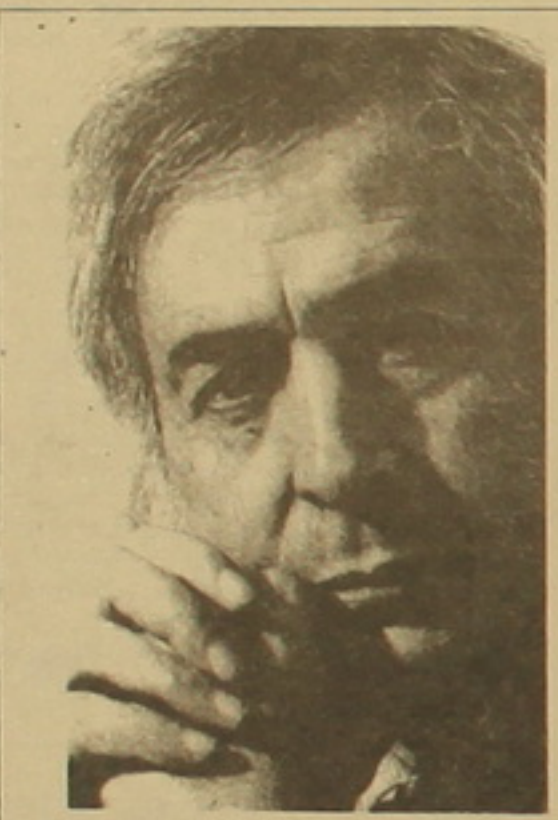
Այս հոգեկան գրեթե դժվար էր դիմանալ զայթակողությանը և հրաժարվել առանձին բանաստեղծությունների և բարբերի մասնանուրից, բանաստեղծի թաթոսային համակարգի ու մատուցողության խորքերը մտնելուց, հրաժարվել մեջբերումներից, բանաստեղծական սֆանչելի հասկանալի վկայակոչումից... Այդ հաճույքը թողնում են ընթերցողին, որ «Կյանքը, իմ ուղին» գրքում կզգնի նաև իր հոգու և իր ներաբխարի թաթոսությունը:

Միեւել Ռագունը մի առիթով ասում է, որ Կորբյուզեի իսկական առակերները և հետետուրները եղան ոչ թե նրան, ովքեր Կորբյուզեի հանդեպ իրենց վերաբերմունքը

Բանաստեղծը

չական խենեկ խախտանքների աղմուկի մեջ, գրեթե անտես ու աննկատ, ծնվում էր իսկապես մարդ, ազնիվ, մանավանդ իր խորով իսկապես բարոյական, հայ նորագույն բանաստեղծությունը...

Ժամանակակից հայ բանաստեղծության նոր օրջանը, որ սկսվում էր Պարույր Սեւակի անակնկալ ու ողբերգական հեռացումից հետո և իրոք նոր ժամանակահատված է իրեն բանաստեղծական մատուցողության կերպ, կադուում է հիմնականում երեւոյրս անունների հետ: Եվ դրանցից մեկը, եթե ոչ առաջինը, Հենցիկ էդոյանն է: Հենցիկ էդոյանը գրել է բանաստեղծական ընթերցրեր «Անդրադարձումներ» (1977), «Պակեր և կետ» (1980), «Երկրային ժամանակ» (1983), «Այժմ և միշտ» (1987), «Հարյուր տուն» (1993), «Քայլեր և սովերներ» (1996), գրել է վերջին տասնամյակների մեր գրականագիտական լավագույն գրերից մեկը՝ «Եղեւ Զարեհի թոնտիկան» մենագրությունը, քարգմանել է այսօր արդեն հանրահայտնի և լայն ճանաչում գտած «Հին Արեւելի թոնտիկան», հեղինակել է բազմաթիվ ուսումնասիրություններ, հոդվածներ և էսսեներ, որոնք սփռված են մամուլի էջերում և որոնք իրենց իմացական խորով, մատուցողության ինտելեկտուալ մակարդակով և բարդաբանի գրական արժեքով վաղուց ի վեր արժանի են առանձին գիրք դառնալու...

ԿՅԱՆՔԸ, ԻՄ ՈՒՂԻՆ

թյան նոր սերունդը: Հենցիկ էդոյան, Արսեն Հարությունյան, Հովհաննես Գրիգորյան և էլի մի երկու հոգի, կարողացավ հասնել ճշմարիտ բանաստեղծության ափեր և գրել ճշմարիտ բանաստեղծության տողեր:

Ո՛րն է Հենցիկ էդոյանի չափածո խոսքի բանաստեղծական լեզվի և մատուցողության յուրահատկությունը: Ամենից առաջ այն, որ մաշված ու ֆաղցրախոս մակերևույթի, հնարույր թաթոս-համեմատությունների, էժան գեղեցկախոսության, զգացմունքային թաթոս գեղունների մերօրյա առատության մեջ Հենցիկ էդոյանի բանաստեղծությունը ունի յուրահատուկ փոխաբերական խոսք և բանաստեղծական վիճակի, բանաստեղծական իրարույթյան ինֆուորիսակ թաթոսներում: Բանաստեղծը գրականությունը ընկալում է իրեն ազատ, ինֆուակա ոլորտ, որտեղ գործում են ոչ թե իրականության լուսանկարչական թաթոսներն ու կանոնային ու սոցիալական երեւոյթների ուղղակի արտացոլման, այլ որոնյալ բառի ազատության, բառի և թաթոսի միասնության, փոխաբերությունների և մարդու դրամասիկ հոգեվիճակներից ծնված զգացողությունների բանաստեղծական վերադարձումների ու թաթոսների օրենքները: Վստահորեն կարելի է ասել, որ Հենցիկ էդոյանը ստեղծել է իր բանաստեղծությունը, իր բանաստեղծական աբխարը լեցուն գեղեցկությամբ և հմայով բանաստեղծության տողի, թաթոսների, փոխաբերության, անանվանելի զգացումների և դրանց խոսքային զգացումների գեղեցկությամբ և թաթոսային բանաստեղծական խոսքի հմայով: Իր բանաստեղծության մյուսով և առակայով Հենցիկ էդոյանը մնում է թաթոս, ամենասովորական օրվա, սովորական կյանքի և մեր իրականության սահմանների մեջ, բայց իր բանաստեղծական խոսքի բարձունքով նա ջանում է «առակայի մակերեսից թաթոսները նրա խորքը», թաթոսները սովորական օրվա գաղտնիքների մեջ, որսալ թաթոսը, վայրկյանը, ժամանակի անբարձրությունը և հոսունը, թուկել իրերի դիմակները, հասնել առա-

Հիմնական ու արեւելյան հնագույն այլ փիլիսոփայությունների, հին հնդկական վեդայական գրականության, եգիպտական թաթոսներից մեզ հասած գրավոր բազմաթիվ մեակույթի, արեւմտաեվրոպական գեղագիտական ուսումնների և համակարգերի, համաբխարիային բանաստեղծության ընթերցրերի փայլուն և մանրամասն իմացությունը ստեղծում են, ներհայեցողական ու ներմատեսական կերպի մեջ, աբխարիին ու մարդուն ուղղված մի ամբողջական հայացք-համակարգ, որ դառնում է բանաստեղծական գիտակցության զգայական այն նախադիմքը, որի վրա բարձրանում է Հենցիկ էդոյանի բանաստեղծությունը:

Հենցիկ էդոյանի բանաստեղծությունը համաբխարիային թաթոսային և ֆաղաբակերթույթյան մեակույթային հարուստ բերքերի, իմաստների, խորհրդանշանների, կերպարների ու թաթոսների, ինտելեկտուալ մարդու ներաբխարի հոգեկան բարձունքի ու անդրադարձների, բնագոյացական զգացողությունների ու խոտերի բանաստեղծական համադրությունն է, որ ծնվել է իրեն արվեստի ինֆուուրույթ և ինֆուակա բարձր աբխարիի դրսեւորում: Իրեն ասվածի հաստատում կարելի է հիշել Հենցիկ էդոյանի բազմաթիվ գեղեցիկ բանաստեղծություններն ու բարբերը, իր բոլոր գրերը և վերջապես այս վերջին «Կյանքը, իմ ուղին» ժողովածուն:

Այս գիրքը ոչ միայն բանաստեղծ Հենցիկ էդոյանի հոգու և ներաբխարի բանաստեղծական նկարագիրն ու թաթոսությունն է, այլև վերջին տասնամյակների մեր բանաստեղծական ու գեղագիտական մատուցողության տեղաբարձրի, մեր բանաստեղծական ու գեղագիտական որոնումների և, այո, երբեմն նաև մեր սին ու թաթոս, անմիտ ու նայիվ հրադուրանների, մեր հայտնաբերումների և վերջապես բանաստեղծական մի ողջ սերնդի անցած ճանադարհի գեղարվեստական թաթոսությունը: Իր առաջին գիրքը «Անդրադարձումներ»-ը, լույս տեսավ տարածաշրջանում սարի ու ռեպուտով: Գիրքը թվականով ու լեզուով էր, բայց ժամանակով ոչ: Ամենիցիկ ճշմարտություն է, որ Հենցիկ էդոյանն է գրել վերջին տասնամյակների հայ բանաստեղծության ամենագեղեցիկ, խորհրդավոր, հմայիչ ու բողբոջուն էջերից մեկը՝ «Praterito Nostalgia» խորագիրը կրող տունների թաթոսը: Պատահական չէ, որ «Անդրադարձումներ» գիրքը բազմում էր այդ բարբեր: Եվ իր այդ բարբերով կարծես բանաստեղծության մի ամբողջ օրջան կարծում են, որ տունների այդ բարբերը հետո, որ մեր թոնգիայի վավերական նվաճումն է, այլևս անհնար էր գրել հին կարգով ու հին հանգով կողոտցելով եսնիներին, ավարը բազմաթաթոսելու գուրգենմախարհներով, գուժարել նոնենկլասուրային, լիմիսավորված սովետական թաթոսի մի վիթխարի ֆանտուրթյուն և ստացանել ընթերցողների վրա:

Ի վերջո, աբխարիի բոլոր բանաստեղծները մի-մի գիրք են գրում, իրենց բազմաթիվ ժողովածուներով նրանցից յուրաքանչյուրը ամփոփում-ամբողջացնում է բանաստեղծությունների իր մի գիրքը: Հենցիկ էդոյանի «Կյանքը, իմ ուղին» այդպիսի գիրք է:

թաթոսունի վերածեցին և կուրորեն հետեցին նրան թաթոսային կրկնելով Կորբյուզեին և լավագույն դեմքում դառնալով ընդամենը նրա էլիզոնները ու փաստերն ոչինչ չավելացրին նրա ստեղծածին, այլ նրան, ովքեր ընդունելով Կորբյուզեի բազմաթիվ հոգր սաղանդը, գնացին այլ ճանադարհով սեփական որոնումների ու նոր հայտնաբերումների ճանադարհով: Ժամանակներ անց թաթոսությունը Կորբյուզեի անվան կողմին դրեց հենց սրանց, ժամանակին Կորբյուզեին չընդունած մարդկանց անունները: Բաթոսային ուսանելի և խրատական թաթոսություն է, մանավանդ մարտնչող անգիտության և հայ դասական բանաստեղծության կեղծ ջաթագուկների ու փաթիսեցիների համար:

1973 թվականի հոկտեմբերի 25-ին Սեւեգալի նախագահ, նախագահ բանաստեղծ ու բանասեր, ֆրանսիական դասական բանասիրության ընթերցրեր Լեոնտույր Սեղար Սեմգորը Օֆաթորդի համալսարանում իրեն շնորհված դոկտորական աստիճանի առիթով արտասանած ճառում ասում էր, որ «մենք սեմեգալցիներս, միշտ էլ մեակույթի ապարեզը ցատ ավելի կարելու ենք համարել, ֆան ֆաղաբանության ապարեզը և նույնիսկ էկոնոմիկայի ապարեզը»:

Հայ մեակույթի արժեքավոր երեւոյթների ու ստեղծագործական ներուժի ամեն մի բարձր դրսեւորումի առիթով, ինչպիսին որ օրինակ Հենցիկ էդոյանի այս գիրքն է, մարդկանց նախանձում է սեմեգալցիներին այնքան, որ մեջքն արթնանում է մի ինչ սեմեգալցի լիներու սխուր, ցատ սխուր ցանկություն...

Ժամանակ առաջ, ավելի առաջ, ֆան Հենցիկ էդոյանը կստագրեր իր առաջին գիրքը, հանրաթոսության գրական ամսագրերից մեկի բաթոսային տղագրվել էր երիտասարդ բանաստեղծ Հենցիկ էդոյանի դիմանկարը, տղագրվել էր դիմանկարի հեղինակի անհատական ցուցանանքի առիթով: Ընդօրինակելով բոցիչլիկական նկարելակերպը ընդգծված եգրագծերով գունային մակերեսներ, ցատ ճկուն ու թլատիկ գիծ և այլն, նկարիչը ստեղծել էր երիտասարդ մարդու գեղեցիկ դիմանկար: Նկարում թաթոսելված գեղեցիկ երիտասարդը կիսաբաց կամ կիսափակ կոտերի սակից, ինֆուտոնաց ներսուզման մեջ, աբխարիի չասված խոսքերն ու անլսելի մեղեդիներն էր լսում, թե՛ ադրում էր չասված խոսքերի ու չլսված մեղեդիների ծնունդի սրբազան թաթոս... Խմբագիրը, զգուցողության նկատառումներով (երիտասարդ-ճանաչում չունեցող-ով գիտի նույնիսկ կասկածելի-բանաստեղծ-ամսագրի բաթոսային) նկարի մակագրությունից հանել էր Հենցիկ էդոյանի անունը: Նկարը այլևս կոչվում էր «Բանաստեղծ»: Իր փորձառու զգուցողության մեջ խմբագիրը ներմատեսութեն ընթերել էր լավագույն մակագրությունը:

Եթե այսօր ես տղագրելի Հենցիկ էդոյանի այդ դիմանկարը, ադա նկարի մակագրությունը նորից կլինեւ նույնը՝ «Բանաստեղծը»...

Մեկնեցին բարձր Տրամադրությամբ

Հայաստանի ազգային հավաքականը այսօր առավոտյան հասուկ չվերթով մեկնեց Օսլո: Այստեղ սեպտեմբերի 2-ին մեր ֆուտբոլիստները աշխարհի 2002 թ. առաջնության ընտրական առաջին խաղը կանցկացնեն Նորվեգիայի հավաքականի հետ: Իսկ մեկնելուց առաջ երեկ, մեր թիմի մարզիչներն ու մի խումբ ֆուտբոլիստներ մամուլի ասուլիս անցկացրին:

Հավաքականի գլխավոր մարզիչ Վարուժան Սուրիսյանը տեղեկացրեց, որ առաջիկա խաղին նախորդել է մեկաբարթյա հավաք երեւանում: Հավաքը փոփոխելու և անցկացվել, քանի որ մեր թիմի անդամներից շատերը զբաղված էին այլ երկրների ազգային առաջնություններում: Պրն Սուրիսյանն ավելացրեց, որ արդուհանդերձ, հավաքը ծառայել է նպատակին, եւ իրենք զոհ են կատարած աշխատանքից: Մարզումներում ընդգրկված են եղել 24 ֆուտբոլիստներ, իսկ այժմ որոշվել են այն 19-ը, որոնք մեկնում են Օսլո: Ներկայացնենք մեր հավաքականի կազմը. դարձաբարձրներն Ռոման Բերեզովսկի («Չեմֆ»), Ա. Պետերուրգ, Ռուսասան, Հարություն Աբահյան («Սիլվա», Աբահյան), Պապուկյաններ Սարգիս Հովսեփյան («Չեմֆ»), Ա. Պետերուրգ, Ռուսասան, Հարություն Վարդանյան («Յանգ Բոյզ», Շվեյցարիա), Եվանդ Սուրիսյան («Կլոբեքերուրգ», Գերմանիա), Ֆելիքս Խոջոյան, Հովհաննես Դեմիրճյան (Երկուսն էլ «Շիրակ», Գյումրի), կիսադաստիակներ Արթուր Պետրոսյան («Գյումրի»), Ռոմիկ Խաչատրյան («Օլիմպիկա»), Կիրոս, Տիգրան Պետրոսյան, Կարեն Դոխոյան (երկուսն էլ «Կոնյա Սպորտ»), Սամառ, Ռուսասան, Արթուր Ոսկանյան («Ուրալ»), Էլիսա, Ռուսասան, Արսավազ Բարսեղյան («Կիլիկիա», Երեւան), Կարեն Սասոյան, Արսակ Սիմոնյան (երկուսն էլ «Արաբ»), հարձակվողներ Արմեն Շահգեղյան («Դիմաժ»), Մուսկվա, Ռուսասան, Անդրեյ Սովսիսյան («Սասուր»), Ռամեսնկոյե, Ռուսասան, Արման Բարսեղյան («Կիլիկիա»), Արամ Հակոբյան («Արաբ»):

բոլորս ուշ-ուշով հետևում էին Եվրոպայի վերջին առաջնությունում նրա խաղերին: Ուրվագրեցինք մեզ համար հանելուկ չեն: Նրանք դավանում են դիմաքի, այսինքն, կոչ ֆուտբոլ: Այդուհանդերձ, կարծում եմ, որ կարող են լավ խաղալ նրանց դեմ»:

Գլխավոր մարզիչ լավաստությունը կհստում են նաեւ հավաքականի անդամները: Ահա խաղադաշտներից մի ֆանիսի կարծիքները. Արմեն Շահգեղյան. «Մեր մարզումները հիանալի են անցել, թիմի ղեկավարները բարձր են, խաղալու են հարթանակի համար»: Արթուր Պետրոսյան. «Ուժեղագույնների հետ խաղի փորձ ունենալ, հոգեբանական խնդիր չկա: Իհարկե, մեր ֆուտբոլային ուղևներն էլ բավարար են»: Ռոման Բերեզովսկի. «Հայրենի գալուց բոլորիս տրամադրությունը բարձրանում է: Կախատենք այն դաշտումնեւ նաեւ Օսլոյում: Իհարկե, ամեն ինչ առանձնահատկություն ունի, եւ ես դժվարանում եմ ասել, թե ինչու կսացվի այս հանդիպումը: Տեսնենք»: Եվանդ Սուրիսյան. «Գիտեմ, որ Նորվեգիայի հավաքականում բարձրակարգ ֆուտբոլիստներ են ընդգրկված, եւ այդ առումով մենք զիջում ենք նրանց: Բայց համախմբվելով կարող ենք արժանի ժայր մղել ուժեղ մրցակցի դեմ»: Հարություն Վարդանյան. «Հեռավոր Նորվեգիայում էլ կզգամք մեր ֆուտբոլիստների աջակցությունը, եւ դա մեզ կօգնի հաջող խաղալ»:

Մարզասերներին հիշեցնենք, որ Նորվեգիա է մեկնում նաեւ մեր երիտասարդական հավաքականը, որը աշխարհամասի առաջնության ընտրական խաղ կանցկացնի այդ երկրի հավաքականի հետ: Գլխավոր մարզիչ Արմեն Գյուլբուրդյանը թիմի կազմում ընդգրկել է 19 ֆուտբոլիստների:

Վազգեն Բաղայանը՝ միջազգային կարգի մրցավար

Միջազգային բոնգամարտի Եվրոպական ֆեդերացիայի մրցավարական հանձնաժողովը միջազգային կարգի մրցավարի կոչում է շնորհել հանրապետության վասակավոր մարզիչ, բոնգամարտի հանրապետական ֆեդերացիայի փոխնախագահ Վազգեն Բաղայանին (Վանաժոր): Մարզածեի շնորհալուստ մասնագետը երկար տարիներ համատեղում է կազմակերպական, մրցավարական ու մարզչական աշխատանքները: Հիշեցնենք, որ նրա սաներից է Միդենյի օլիմպիական խաղերի մասնակից Վախթանգ Դարչինյանը:

ՇՈՒՄԱՍ

Առաջնությունը մեկնարկեց

Հայաստանի տղամարդկանց շախմատի 60-րդ առաջնության բարձրագույն խմբի մրցաշարի առաջին տուրում հանդիպեցին Մուս Մինասյան-Գ. Մարգարյան, Ա. Անաստասյան-Է. Դանիելյան, Կ. Ասրյան-Ս. Լույսյան, Լ. Արմանյան-Արս. Մինասյան եւ Ա. Եղիազարյան-Տ. Նալբանդյան զույգերը: Հենց սկզբից երեւաց, որ բոլոր մասնակիցներն էլ մարտականորեն են տրամադրված, սակայն մրցաշարի 3-րդ ժամին սեւերի առաջարկով Ասրյան-Լույսյան զույգը հայտնվեց զույգերի մեջ մրցույթը փոփոխելով լիցիտացիայի վրա: Տիգրան Պետրոսյանի անվան հայաստանի շախմատի կենտրոնական սանդղակից նորից շարժվեց մրցաշարի 4-րդ ժամին, երբ մի ֆանի մասնակիցներ հայտնվեցին ցայտեսում: Մասնավորապես, ցայտեսի ղեկավարող Մարտիկ Մարտիկյանը: Հայաստանի 7-ակի չեմպիոն Անոն Անաստասյանը հարթեց էլիսա Դանիելյանին: Եղիազարյան-Նալբանդյան զույգը, թերեւս, ամենից ու-

ժազակն էր: Փոփոխական նախաձեռնությանը ընթացող ժայրաբ, ի վերջո, նավակային տեսական, գերազանց վերջնախաղում ավարտվեց ոչ-ոքի: Հաշտությամբ ավարտվեց նաեւ Մինասյան-Մարգարյան զույգը: Ընդհանուր առմամբ, մարտական մեկնարկած հորելյանականի առաջին տուրը համեմատաբար խաղաղ ավարտվեց: Կրեթը հանդարտվեցին առանց «արյունահեղության»:

Տ. Հ.

Որոշվեցին 10 լավագույնները

Տիգրան Պետրոսյանի անվան հայաստանի շախմատի կենտրոնական սանդղակի շնորհակցով շախմատի մրցաշարի 142 մասնակիցները վիճարկում էին եզրափակիչի 10 ուղեգրերը: Մրցաշարն ընթանում էր շախմատային մրցակարգով, 9 տուրով: Մրցաշարն անցավ խիստ կազմակերպված՝ շնորհիվ գլխավոր մրցավար, շախմատի փոխնախագահ Վրեժ Օրոյանի:

Միս այն լավագույնների արդյունքները, որոնք արժանացան եզրափակիչի ուղեգրերին. Արսակ Մարգարյան, Էդուարդ Մարգարյան, Լեւոն Ներսիսյան, Գագիկ Խաչատրյան, Արսակ Հակոբյան, Հարություն Մովսիսյան, Վարդգես Առաքելյան, Մամվել Միսակյան, Դավիթ Մելիքյան, Ավետիս Գրիգորյան:

Տ. Հ.

Բորիս Գելֆանդի հաղթանակը

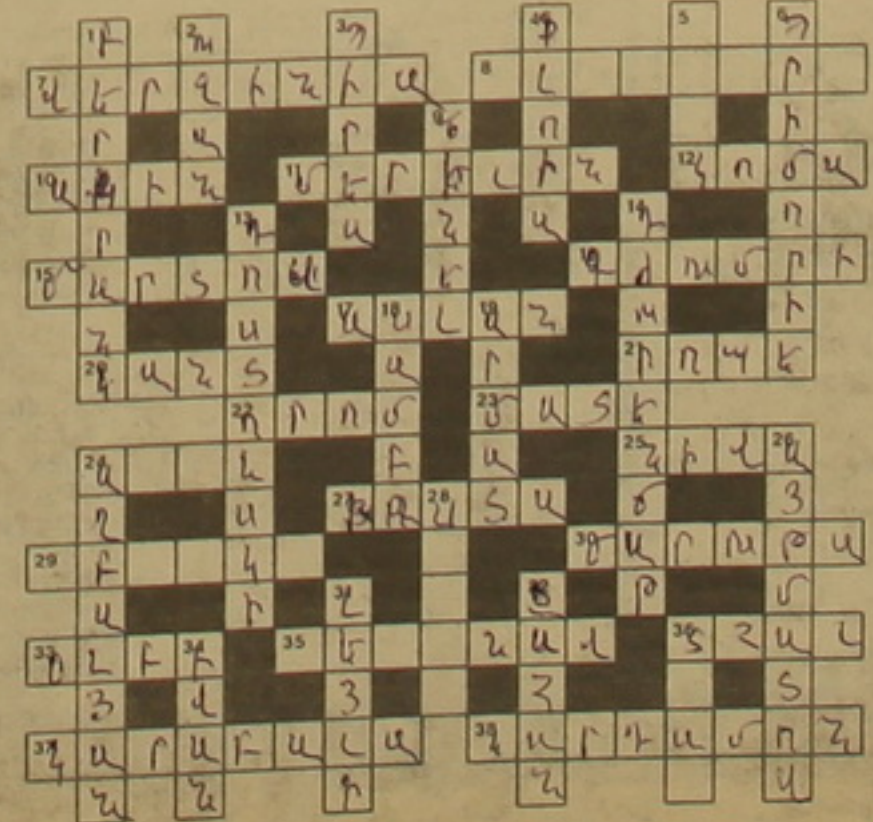
Լեհաստանի Պոլյանիցա Չորույ ֆաղաում ավարտվեց անցյալի համառոտ շախմատի մրցաշարը: Բորիս Գելֆանդի 37-րդ հուլիսյան մրցաշարը: Շրջանային խաղակարգով անցկացված մրցումներում համարեց եկան 10 համառոտագույն մրցաշարեր, որոնք համառոտ ժայր մղեցին մրցանակների համար: Ներկայացնենք մրցաշարի վերջնական արդյունքները. 1. Բորիս Գելֆանդ (Իսրայել)՝ 9 հմարավորից 6,5 միավոր, 2-3. Ալեքսեյ Երով (Իսրայել), Լուկ վան Վելի (Հոլանդիա)՝ 6-ական, 4-5. Վասիլ Իվանչուկ (Ռուսիա), Սիխայիլ Կասսեմով (Լեհաստան)՝ 5-ական, 6-8. Տոմաս Մարկովսկի (Լեհաստան), Սեր-

գեյ Մովսիսյան (Չեխիա), Չուրան Ալմաշի (Հունգարիա)՝ 4-ական, 9. Պյոտր Սիլիլեր (Ռուսաստան)՝ 3,5, 10. Ալեքսեյ Շյոքորով (Ռուսաստան)՝ 1 միավոր: Մի ֆանի խումբ Չեխիայի դրոշի ներքո հանդես եկող մեր հայրենակից Սերգեյ Մովսիսյանի ելույթի մասին: Այս ներխառնող, շաղաղակոր շախմատից շախմատի անհավասար խաղաց Պոլյանիցա Չորույում: Սերգեյը չստացավ մեկնարկային երկու հանդիպումները, աղա իր կողմից հաղթանակ սարավ, հետո կրեց ես մեկ ղարտություն, իսկ վերջին չորս ղարտներն ավարտեց ոչ-ոքի արդյունքով:

Նախորդ համարում տպագրված խաչքառի դասախառնները

- Ուղղահայաց**
1. Սերիլին: 2. Վասիլիսա:
3. Լիլյա: 4. Հագրո: 5. Սերկուրով: 6. Թերզյան: 9. Ինդր: 10. Սասրիկ: 16. Բլիլիկ:
17. Ազրո: 21. Բուրջեղով: 23. Մարգարիկ: 24. Արեւնալ: 25. Հայն: 26. Դյունա: 27. Ասիսոս: 31. Սյվար: 32. Սնար:

- Հորիզոնական**
7. Սելանիս: 8. Մանկեն:
11. Սիլիկյան: 12. Սիրակուզա: 13. Խիմին: 14. Արթին: 15. Արալ: 18. Չաղկի: 19. Ազակ: 20. Արսիլ: 22. Բրամս: 28. Երան: 29. Գայյա: 30. Գրաի: 33. Փելեյան: 34. Մանդարին: 35. Բարոյան: 36. Արդիրա:

Ուղղահայաց

1. Չվարճանի վայր: 2. Գյուղ Հայաստանում, որտեղ կանգնեցված է Անդրանիկի հուշարձանը: 3. Նավահանգստային ֆաղա Արեւի մոտ: 4. Գոլտուրդու եռագուրդյան գլխավոր հերոսուհին: 5. Թունավոր եւ ղայրոնավատան գազ, որը հայտնաբերել է Խոլանդացի ֆիզիկոս Ա. վան Մարումը: 6. Երկրամաս Ռուսաստանի արեւելում: 9. Գոգոլի սեղծագործություններից: 13. «Կարամազով եղբայրներ» վեպի հերոսակեր: 14. «Դասավոր եւ դախիճ» վեպի հերոսակեր: 18. Մորթածե: 19. Հեռական կառույց: 24. Հայ գրականագետ, դասակարգական գործիչ: 26. «Բարդի իմ, կարմիր գլխաւորով» վեպի հերոսակեր: 28. Աղակերպողային անօդանավան յնուր: 31. Որտեղ Մեքսիկոյի անունը հնչի, այնտեղ էլ սրա: 32. «Թաք Մահալ» հուշարձանի կառուցողը: 34. Եվ ... Դանիլովիչ Կալիսա, եւ ... Սիդեղ: 36. Հրապարակ:

- Հորիզոնական**
7. Նախանգ ԱՄՆ-ում: 8. Գյուղ Հայաստանում, Արաւաից արեւելի: 10. Միջին Ասիայում այս րաւով անվանում են ժողովրդական բանաստեղծ-երգահանին: 11. Հոլիվուդյան վարձուքի դերասանուհի: 12. Զրային ֆաղկեր: 15. Ռուս ճարտարապետ, Ռուսաստանում կլասիցիզմի հիմնադիրներից: 16. Զաղաբ Հայաստանում, որտեղ ղեկ է դրվի Ազնավուրի ղղնձածույլ արձանը: 17. Զրանսահայ կինոյի, թատրոնի եւ տեսաղայի դերասան: 20. Գերմանացի փիլիսոփա: 21. Ժամանակի միավոր: 22. Սոլախոս: 23. Լաիսնաներիկացիները այս րույթից թել են ղարտաստում: 24. Շաղկապ: 25. Տղարան, որտեղ տպագրվել են «Իսկրայի» համարները: 27. Սեւծովյան առողջարան: 29. Անիսի կենտրոն, ... 30. «Սասնա ձղեր» երգում այս լեռը հիւստակվում է որդես հայոց սրբազան լեռ: Ա. Ասվածաձին վանուկ: 33. Ամերիկացի դրամատուրգ: 35. Օնվախեցնելու նավը: 36. Զմեռվա համար աղխատ միս: 37. Օղղիկ խառնուր երեւանում: 38. Համեմունք հիլ:

